

भारतीय शिक्षा बोर्ड
मॉड्यूल प्रश्न पत्र - Ist Term
संस्कृत - कक्षा 5
सत्र: 2025-26

निर्धारित समय: 1 घंटा

अधिकतम अंक : 20

निर्देश:

- प्रश्नों को ध्यानपूर्वक पढ़ें।
- प्रश्न पत्र को पढ़ने के लिए अतिरिक्त 10 मिनट का समय दिया जाएगा। इस दौरान छात्र केवल प्रश्न पत्र पढ़ेंगे।
- प्रश्न पत्र में कुल 7 प्रश्न हैं।
- प्रश्न संख्या 1 के लिए 5 अंक निर्धारित किये गये हैं।
- प्रश्न संख्या 2, 3 एवं 4, प्रत्येक प्रश्न के लिए 3 अंक निर्धारित किये गये हैं।
- प्रश्न संख्या 5, 6 एवं 7, प्रत्येक प्रश्न के लिए 2 अंक निर्धारित किये गये हैं।

(अपठित - अवबोधनम्)

प्रश्न 1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

अहं बालकः अस्मि। मम नाम मोहनः अस्ति। अहं भारतवासी अस्मि। अहं दिल्लीनगरे वसामि। मम मातृभाषा हिन्दी अस्ति। अहं बालिका अस्मि। मम नाम मोहनी अस्ति। अहं भारतवासिनी अस्मि। अहं केरलराज्ये वसामि। मम मातृभाषा मलयालम इति अस्ति। मम पिता उद्याने प्रातः भ्रमति।

(i) एकपदेन उत्तरत -

(क) कः भारतवासी अस्ति?

(ख) का भारतवासिनी अस्ति?

(ग) मोहनः कुत्र वसति?

(ii) निर्देशानुसारम् उत्तरत-

(1) 'भ्रमति' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम्?

(क) मोहनस्य पिता

(ख) मोहन्याः पिता

(ग) मोहनः

(2) 'अहं दिल्लीनगरे वसामि' अत्र क्रियापदं किम्?

(क) अहं

(ख) दिल्लीनगरे

(ग) वसामि

प्रश्न 2. पट्टिकागतानि षण्णाम् ऋतूनां नामानि यथाक्रमं लिखत -

शिशिरः,	ग्रीष्मः,	वर्षाः,	वसन्तः,	शरद्,	हेमन्तः
---------	-----------	---------	---------	-------	---------

(क) _____

(ख) _____

(ग) _____

(घ) _____

(ङ) _____

(च) _____

प्रश्न 3. अधोलिखितानि विशेषणानि विशेष्यैः सह रेखया मेलयत -

चक्रवर्ती	चाणक्यः
विशाला	नीतिकौशलेन
अद्भुतेन	सम्राट्
आचार्यः	प्रजाः
समृद्धाः	प्राकृतिकसीमा

प्रश्न 4. अधोलिखितानि रिक्तस्थानानि पूरयत-

- (क) अध्यापकः _____ अनुशासनस्य पालनाय कथयति । (छात्रान् / छात्रैः / छात्राणाम्)
- (ख) बालकाः _____ भ्रमणाय गच्छन्ति । (बसयानेन / बसयानम् / बसयानाय)
- (ग) _____ प्रतिदिनम् अनुशासनं पालयति । (प्रकृतिः / प्रकृतिम् / प्रकृत्या)
- (घ) _____ प्रतिदिनं नियमेन उदेति । (सूर्यम् / सूर्येण / सूर्यः)
- (ङ) नियमानां पालनम् एव _____ भवति । (अनुशासनम् / अनुशासनेन / अनुशासनस्य)

प्रश्न 5. मञ्जूषायां केचन शब्दाः लिखिताः सन्ति । ततः समुचितं शब्दं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत-

पवन्ते,	पूजयति,	वितरन्ति,	कल्पयामः,
---------	---------	-----------	-----------

- (क) भक्तः ईश्वरं _____।
(ख) वृक्षाः वायुमण्डलं _____।
(ग) परोपकारिणः जनाः निर्धनेभ्यः धनं _____।
(घ) वयं सर्वेभ्यः अभयं _____।

प्रश्न 6. रेखांकितपदस्य स्थाने पट्टिकागतं पर्यायपदं चित्वा पुनः वाक्यरचनां कुरुत-

बाणेन,	आकाशे,	हर्षेण,	क्रोडे
--------	--------	---------	--------

- (क) देवदत्तः गगने हंसम् अपश्यत्। (क) देवदत्तः.....हंसम् अपश्यत्।
(ख) देवदत्तः उत्पतन्तं हंसं शरेण अविध्यत्। (ख) देवदत्तः उत्पतन्तं हंसं.....अविध्यत्।
(ग) हंसः सिद्धार्थस्य अंके अपतत्। (ग) हंसः सिद्धार्थस्य..... अपतत्।
(घ) एतत् पर्व महता उल्लासेन परिपालयन्ति। (घ) एतत् पर्व महता.....परिपालयन्ति।

प्रश्न 7. पट्टिकातः उपयुक्तं प्रश्नवाचकपदं चित्वा रिक्तस्थानानि तयोः साहाय्यं पूरयन्तु -

कदा,	कः,	कुत्र,	किम्
------	-----	--------	------

- (क) यः चौरः घण्टां चोरयित्वा गच्छति स्म, तं चौरं _____ हतवान् ?
(ख) तं चौरं व्याघ्रः हतवान्। चौरस्य हस्तात् _____ पतति ?
(ग) चौरस्य हस्तात् घण्टा पतति। वानराः _____ तां घण्टां वादयन्ति?
(घ) वानराः प्रतिक्षणं तां घण्टां वादयन्ति स्म। चौरस्य मृतशरीरं दृष्ट्वा प्रतिक्षणं घण्टारवं च श्रुत्वा एकः
जनप्रवादः _____ प्रचलितः ?